

Intervju med partileder Arild Hermstad fra Miljøpartiet De Grønne.

Intervjuleder er Eilif Hallingstad Finnseth, prosjektleder hos Unge funksjonshemmede.

Intervjuet er transkribert med hjelp av KI, og rettet på av Eilif Finnseth.

Hele intervjuet:

Eilif Finnseth

Arild, du er partileder i Miljøpartiet De Grønne, folkevalgt i bystyret her i Oslo, og du skal kanskje på Stortinget til høsten hvis alt går greit for dere. Første spørsmål er litt sånn åpent, men hva betyr det for deg å være folkevalgt?

Arild Hermstad

Nei, det betyr jo selvfølgelig at man skal styre på vegne av masse folk. Selvfølgelig mest på det du er valgt inn på og de som har stemt på deg, men du skal jo være et ombud for alle som bor i kommunen eller alle som bor i landet. Og det er jo et ekstremt høyt tillitsverv hvor du er pliktet å sette deg godt inn i sakene. Pliktet å selvfølgelig stå for det du har lovet i en valgkamp, og det som står i programmet. Samtidig må du ta hensyn til alle grupper, lytte, være søkende og ikke minst ta kontakt med folk i det distriktet du er valgt inn fra.

Eilif Finnseth

Det jeg tenker på frem mot høstens valg, er at i 2021 så var det mye snakk om at det var et klimavalg. De såkalte grønne partiene gikk jo litt fram. Dere havnet under sperregrensen, men gikk bittelitt opp. Sv gikk litt opp. Rødt opp og Venstre opp. I 2023 var det snakk om at Greta Thunberg-generasjonen var borte, og man pratet mye om andre ting. Man så at unge velgere ble litt mer konservative, kanskje. Hvilken plass er det klimasaken har i valget i år?

Arild Hermstad

Når vi er ute og snakker med folk, så er det fryktelig mange som sier at klima er viktig fordi vi opplever at mange flere har blitt opptatt av natur. Kanskje på natur så er ikke det så mange som tenker at det er nødvendigvis politikk. Men når vi forklarer det, så skjønner de at "ja, det er forskjell på partiene, og det er ikke en naturlov at vi må ødelegge natur for å skape bedrifter eller hva det måtte være". Så mitt inntrykk er at miljøraken er veldig viktig for folk også når du snakker med bedrifter. Det er mye snakk om andre ting som sikkerhet og sånn. Men taksonomien i EU lever videre. Disse kravene kommer, så alle er jo på en måte innforstått med at dette er en endring som vi skal gjennom. Men så er det jo litt ødelagt av at noen politiske partier, regjeringen og sånn sier at "Nei, vi kan ikke bruke så mye på klima nå, for nå må vi gjøre andre ting". De må jo bygge ammunisjonsfabrikk og da får det heller bare være med den naturen. Det føler jeg er å ikke ta folk sine bekymringer på alvor. Du må faktisk også klare å løse flere problemer på en gang. Det tror jeg er ganske viktig å fortelle folk. Det er fullt mulig både å ta vare på forsvarsevnen vår, samtidig som vi verner både natur og bruker mer midler og mer av samfunnets ressurser på å løse klimaproblemet rett og slett.

Eilif Finnseth

Det prosjektet som dette intervjuet er en del av henter jo Barrierefritt Demokrati. Unge funksjonshemmede vil få et søkelys på de barrierene unge personer med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer møter i samfunnet. Det er alt fra fysiske

barrierer, dårlig tilrettelagte bygg, holdninger, lave forventninger og utenforskap. Vi ser at en av de viktigste tingene man kan gjøre er å delta i samfunnet for å forme det som du vil. Man ser at unge velgere deltar mindre i valg. Altså 20 til 25 årsalderen, de som kalles andregangsvelgere, stemmer minst. Hva er det med politikk og politikere som gjør at mange unge hjem melder seg ut?

Arild Hermstad

Det er jo et veldig godt spørsmål, men vi vet at førstegangsvelgere er relativt flinke fordi at det er første gang de kan stemme og det litt stas. Og så går man inn i andre livsfaser, og kanskje man egentlig ikke er så opptatt av politikk akkurat. Etterpå det, så får de barn gjerne, eller de kommer inn i en ny livsfase. De får jobb eller blir mer stabil, og da begynner folk å stemme mer da, men dette er jo én forklaring. Det er veldig dumt at det er sånn fordi at hvis du er andregangsvelger, så er du fremdeles underrepresentert i politisk makt. Det er noen andre som har mye mer innflytelse enn det du har. Folk på min egen alder. Det er menn. Det er liksom funksjonsfriske, sant? Og ikke minst så ser vi at valgdeltakelsen i de bydelene med høy minoritetsandel er kjempelav, men også der bor det gjerne unge folk med minoritetsbakgrunn. 40% stemmer på Stovner. Drar du på vestkanten i Oslo, så er liksom tallet der. Befolkningen er mye eldre. Den er som regel ganske mye mer av den opprinnelige norske og ressursene er større, og da er det gjerne kanskje 90% som stemmer, og denne skjevheten må vi jo gjøre noe med. Det er utrolig viktig at vi legger til rette for at alle kan delta i valgene, og at vi også snakker sånn at folk forstår hva vi sier, og at de skjønner at det er viktig fordi å stemme. Demokratiet er ikke perfekt. Men det er "by far" det aller aller beste vi har for å bestemme over hvordan samfunnet skal utvikle seg. Ja, og dette er viktig for oss, og det er viktig å være på studiestedene. Være også på de stedene hvor folk i ung alder, ja i 20 årene er da, for å få flere til å stemme.

Eilif Finnseth

Ja. En ting som skjer med lite deltakelse er at man opplever utenforskap. En konsekvens av utenforskap er ensomhet. Flere funksjonshemmede kan oppleve det, og alle kan oppleve det. Tall viser jo at 44% av befolkningen opplever ensomhet noen ganger som er jo da et slags folkehelseproblem. Vi har jo sett det de siste månedene at det har blitt mer snakket om ensomhet, og et miniparti som heter Ensomhetspartiet. Det virker som at man ikke klarer å finne en god løsning på å takle disse utfordringene. Er politikere maktesløse for å bekjempe ensomhet?

Arild Hermstad

Nei på ingen måte. For oss i MDG er det en av våre aller viktigste saker ved dette valget. Det er jo å bekjempe utenforskap og samtidig også bekjempe fattigdom som jo en vei inn i utenforskap. Men det er jo utrolig mange måter å havne i utenforskap på, og vi vet at unge funksjonshemmede og funksjonshemmede generelt er utsatt. Samfunnet har jo bygd så mange barrierer som gjør at de ikke kan delta. Det er også en misforståelse å tro at "nei, men du kan jo få hjelp til å komme inn på bussen". Altså alle disse gamle forestillingene om hva som skaper inkludering. Det det vet vi at det funker ikke.

Og funksjonshemmede har akkurat de samme behovene for å klare seg selv som alle andre, og vil helst det. Derfor så har vi en formidabel jobb å gjøre med å utforme samfunnet på en inkluderende måte, og det blir jo bedre for alle når ting er universelt utformet. Jeg er stolt. Vi i Oslo fikk til mye på det, ikke sant? Med båter og busser og trikker som ble universelt utformet. Men, vi ser fortsatt at det henger igjen gamle måter å gjøre ting på. Nå husker ikke jeg hvilket av disse selskapene som bestilte de togene. Men altså de bestilte noen tog som ikke var universelt utformet, og heldigvis så klarte de å fikse litt på det, men det burde jo aldri vært mulig eller tillatt å kjøpe tog som ikke er det. Vi ser at bygninger settes opp fremdeles med barrierer, så det er mye vi politisk kan gjøre for å inkludere flere, og så tror jeg jo hele samfunnet må bygges på en annen måte hvor det er rom for at forskjellige folk treffer hverandre der de bor. At vi planlegger byene, tettstedene og der folk bor på en sånn måte at ikke du dyrker liksom "her skal det bare bo i en gruppe. Her skal det bo en annen gruppe".

Funksjonshemmede er jo noe man kan bli. Alle kan bli det plutselig, sant? Jeg prøvde en dag i rullestol. Det ga meg noen perspektiver på hvordan det er å se verden nedenfra. Hvor vanskelig det var kom opp selv den minste bakke. Og det tror jeg kanskje alle politikere burde prøvd. Sjekke ut hvordan verden ser ut, og så tar noen bedre beslutninger på hvordan vi får et universelt utformet samfunn hvor det er rom for alle til å delta. Det finnes ikke en løsning på ensomhet. Og en ting som er et litt sånn utrolig paradoks, det er jo at vi aldri har hatt så mye connection og muligheter til å snakke sammen på mobiltelefon på sosiale medier. Samtidig som at vi aldri har hatt så mye ensomhet i samfunnet. Jeg tror heller digitaliseringen har medført, og at vi blir mer ensomme, men vi blir også mer eksponert på forskjellige ting da. Hvis du tilhører en annen gruppe eller identifiserer et eller annet, så blir det enda mer at du dyrker den ene identiteten din. Vi blir rikere når vi er flere og mangfoldige da. Jeg tror vi må reversere mye av de her teknologi-gigantene sine monopol på å sende oss masse greier inn i hverdagen vår. Planlegge samfunnet våre bedre.

Det er noen forestillinger at arbeidslinjen for eksempel har vært en sånn greie hele tiden, og vi kan ikke rokke ved arbeidslinjen, men det har noen ulemper med at de som da ikke kan jobbe normale arbeidstider er at de faller utenfor og de blir til og med straffet. Hvis du er ufør og jobber, så blir du straffet for det. Du blir trukket i penger. Det er systemer i samfunnet som gjør at funksjonshemmede skal "være så god, du kan føle deg utenfor". Vi må ta et oppgjør, for å inkludere alle. Uføregraden vil vi endre på sånn at det blir mulig å ha en mer gradert uføregrad. Som gjør at man kan jobbe mer. Vi vil også heve terskelen for hvor mye du kan tjene og ideelt sett så kan man jo spørre seg "hvis hvis du får uføretrygd. Og så prøver du deg i arbeidslivet, og det går sånn noenlunde bra, og du tjener ganske greit". Da tjener du mer.

Uføretrygden er den samme uansett, og arbeidsgiveren får nytte av den arbeidskraften du altså har. Dette er jo egentlig 3 ganger vinn, men allikevel så blir det straffet. Det gjør at mange som er utenfor fra før av tenker at nei, de orker ikke å utfordre systemet. Så det er fryktelig mye vi kan gjøre. Ja, det er jo den gode nyheten. Ja, det er veldig mye vi kan gjøre for å inkludere flere.

Eilif Finnseth

En av de viktigste sakene som også er det første man kanskje tenker på når man tenker på Miljøpartiet de grønne, er at dere vil jo ta Norge ut av oljealderen. Stenge igjen kranen om noen år, og en kritikk som vil komme da er jo at oljepengene har jo hjulpet oss til å bygge opp et veldig stort velferdssamfunn. Velferdssamfunnet har veldig mange helsetjenester og lokale tjenester som betyr veldig mye for veldig mange, inkludert flere sårbare grupper. Vil ikke oljepolitikken, som på mange måter definerer inntrykket folk har av MDG, gå utover de helsetjenestene ganske mange trenger?

Arild Hermstad

Nei, på ingen måte. Ved å videreføre dagens politikk både på olje og klima, så vil vi jo påføre enorme utgifter. Ikke bare på oss selv, men bidra til at hele verden kan risikere å gå inn i en veldig, veldig utrygg tid som truer på en måte velferden vår, velstanden vår og den internasjonale solidariteten. Altså, det blir mye mer utrygghet. Flere flyktninger. Det er et scenario som ikke er bra for oss. Hvis du ser veldig økonomisk på det, så er oljefondet i dag så svært at vi trenger ikke å fylle på med mer penger på det oljefondet, men med vår plan da, som betyr at vi skal bruke 15 år på å fase ut oljen. Gjøre det på en planlagt måte. Da vil faktisk oljefondet fortsette å legge på seg, fordi at vi vil ikke investere de pengene fra avkastningen på oljen. Det vil gå inn på fondet.

Det vil ikke bli investert i nye fossile oljebrønner og gassbrønner. Det vil heller bli investert i fornybar energi. I ny teknologi. Fastlandsindustri, velferdstjenester og alle de andre tingene som vi også trenger i samfunnet vårt. Dette er den beste oppskriften for å ta vare på både helsen vår og velferden vår i et langt perspektiv. Det er ingenting som tyder på at det blir noe særlig mindre penger av det, men det blir mer tid til å frigjøre kapasitet til å gjøre ting bedre.

Bedre utvikle ny teknologi som tar oss trygt ut av oljen, så jeg mener jo det er en alvorlig misforståelse å tro at fordi vi har tjent mye penger på oljen før, så må vi fortsette å gjøre det til evig tid. Selv om vi også har et gigantisk oljefond som vi ikke engang bruker avkastningen på.

Eilif Finnseth

Jeg har et spørsmål om en helsetjeneste som er veldig viktig for mange, og det er om BPA. Nå når det er stortingsvalg så har partiene litt ulike ideer. Det er flere som lener seg mot at det skal bli statlig finansiert og at man skal slutte å ha det lokalt i kommunene. Andre vil gi kommuner økonomi til å gjøre det selv. Mange nevner at de ikke vil øremerke midler til det.

Man har litt ulike løsninger, altså. Jeg lurte på om jeg forsto riktig etter å ha lest litt i programmet til Miljøpartiet de Grønne at dere vil sikre lik rett til brukerstyrt personlig assistanse, altså BPA i hele landet. Dere vil også vurdere behovet for å organisere BPA i en egen lov, og om ordningen burde være statlig styrt for å sikre lik rett uavhengig av hvor du bor. Første tanken min er da at dere vil noe som som er veldig bra, at alle skal ha det. Men

dere vil vurdere, og det virker som at dere kanskje ikke helt har landet på hva dere vil med BPA. Hva er politikken deres på det?

Arild Hermstad

Vi vil jo at det skal være en rettighetsstyrt ordning, at du faktisk har rett til det. Og så har ikke vi konkludert på om det er stat eller kommune som skal drifte og finansiere det, og grunnen til det er ganske enkelt fordi som regel har kommunene bedre innsikt i hvordan tjenestene skal leveres. De kan gjøre det på smartere måter. Dette er et nært tjenestetilbud, sant? Du skal ikke reise veldig langt for å få denne tjenesten, sånn som du gjerne må for sykehus eller andre statlige tjenester da. Og derfor så mener vi i utgangspunktet at lokalt selvstyre er bra.

Det er bra at kommunene har styringen på dette selv, men de vil også sikre at finansieringen kommer etter, og derfor så må staten inn på en eller annen måte. Men det betyr ikke nødvendigvis at vi vil ha en statlig BPA ordning som hvor staten ordner alt. For det er fint også med kommuner som har ansvaret for veldig mye helsetjenester, omsorgstjenester og nære tjenester som bør også sees i sammenheng med det. Det er i hvert fall uaktuelt for oss at dette her skal uthules sånn som det i dag, og liksom, det finnes ikke penger til det. Det er veldig avhengig av den enkelte kommuneøkonomi og den type ting som er problemet i dag da.

Eilif Finnseth

Du prater mye om at kommuner og det lokale styret kan kjenne utfordringer mye bedre, og at man med et overordna styre kan være litt uheldig på grunn av at man har så stor distanse. Det finnes kritikk mot et annet viktig redskap for rettigheter som funksjonsbevegelsen bryr seg mye om. Det er om CRPD skal inn i norsk lov. Det kan jo hende skjer i høst avhengig av hvordan valget går. Om den sittende regjeringen foreslår det. En kritikk som vi har hørt er at å inkorporere en konvensjon fra FN er en slags overformynderi fra en ganske ekstern organisasjon, som sitter langt unna norske kommuner og vil ha store inngrep i norsk lov. At man kanskje bedre kan håndtere utfordringer ovenfor likestilling lokalt. Er det et poeng i det, eller vil du fortelle litt om hvorfor MDG er for CRPD?

Arild Hermstad

Nei, jeg synes ikke det argumentet er så veldig godt. Fordi at når du tilslutter deg internasjonale avtaler, så er jo vitsen at dette skal sildre ned i lokalsamfunnet og. Stortinget bestemmer ganske mye, for eksempel hvor lenge skal folk gå på skole, hvilke krav har du til ulike støtteordninger og hvem som har krav på tannhelsetjenester. Altså alle disse tingene er jo bestemt sentralt og i Stortinget. Vi vet at i veldig mange land så er det et enormt stort problem. Og da mener jeg at Stortinget bør inkorporere dette i menneskerettighetsloven, på samme måte som vi har gjort med kvinnekonvensjonen og barnekonvensjonen. Sånn at vi sikrer at funksjonshemmede sine menneskerettigheter blir oppfylt i alle norske kommuner.

Ja, det er et stort løft og regjeringen har jo brukt år etter år på det. Det sto i Hurdalsplattformen. Allikevel så klarte ikke de å gjøre noe med det før valget, og jeg

mistenker at de var redde for at det skal bli for dyrt, eller at det skulle føre til et ramaskrik, fordi at man fortsetter å bryte menneskerettighetene til en ganske stor gruppe med mennesker i Norge som er sårbare. Jeg mener det er et dårlig argument. Vi kan ikke ha den type argumentasjon. Dette bør vi gjøre, og vi bør sørge for å få på plass de ordningene som skal til for å oppfylle loven også. Og det er jo enda viktigere, for sovende lovparagrafer er dårlig.

Eilif Finnseth

Jeg vil ta opp en annen viktig ting som jeg tror gjelder for en del unge, og så klart egentlig alle aldre. Man bryr seg veldig mye om skolepolitikk, og jeg lurte på, hva er Miljøpartiet de Grønnes visjon for den norske skolen? Kan du fortelle litt om det?

Arild Hermstad

Nei, vi ønsker jo at skolen skal der igjen oppfylle rettighetene til alle som går i skolen, og der er det fortsatt store mangler med folk med ulike funksjonshemninger som ikke opplever at skolen er tilpasset de. Sånn at de får en dårligere skolegang enn det de har krav på. Og så mener vi jo at skolen i utgangspunktet bør dyrke mangfold og at det er ulike elever som har ulike ferdigheter, men at man likevel har en fellesskole. Det er ganske viktig for oss. Vi vil ha en skole som har mindre press og stress.

Ikke så mye pugg, men likevel at man dyrker læring og lek og at man lærer gjennom andre metoder enn å bare teste og pugge som vi har mye av. Skoler bør bli trukket i den retningen. Og så er vi veldig opptatt av en praktisk skole, og der har det heldigvis skjedd litt endring i Norge de siste årene. Yrkesfaget har fått mer verdi og det er viktig å dra det videre. Ja, det blir litt i korte trekk. Så tror jeg det er riktig at den norske skolen har et stort forbedringspotensiale både i forhold til integrere alle, men også i forhold til at vi nok er fokusert på testingen fremdeles. Så er vi også opptatt av dette med skjerm i skolen. Vi vil ikke ha det fra første til fjerde klasse. Vi vil ha mye mindre av de hjelpemidlene, og mer penn og papir. For de som trenger digitale verktøy, så skal det jo være det, men nå er jo normen at alle må ha det, og jeg tror at man går glipp av mye læring på den måten ja. Så selvfølgelig gjør lærerne en kjempejobb i Norge.

Vi har jo utrolig flinke lærere, men de har og fått veldig mange oppgaver, så det trengs flere omsorgspersoner inn i skolene. Det er bibliotekarer og helsesykepleiere. Kanskje vaktmestre, altså litt ulike rollemodeller for barna da? Jeg tenker at det er viktig, og så er jo det selvfølgelig viktig at vi fortsatt har tillit til at skolene og lærerne selv vet best på hvordan de skal undervise barna.

Eilif Finnseth

Jeg vil prate litt om hva som vil skje ved valget, men vi vil jo at folk skal delta stemme. Det blir veldig spennende å se hvor mange som stemmer, om dere havner over sperregrense. og alt det der. En ting som jeg undrer på er at dere har valgt å peke på Jonas Gahr Støre, som er partileder i Arbeiderpartiet, som statsministerkandidat, og at dere vil samarbeide med dem. Det er jo sikkert fordi at på høyresiden så er Fremskrittspartiet blitt det største

partiet på meningsmålingene. Og så er det mange ulike ideer om hvordan en fremtidig regjering vil være. Jeg skal ikke spørre om du vil sitte i regjering, for jeg antar at hvis muligheten har tilbudt seg, så sier du ja. Det jeg lurer på her. Du peker på et parti med en partileder som ganske aktivt sier at han ikke vil samarbeide med MDG. Kan jeg spørre hvorfor du peker på noen som ikke vil peke tilbake?

Arild Hermstad

Vi kan jo være tungen på vektskålen i neste valg. Vi manglet 1721 stemmer for å komme oss over sperregrensen sist. Det som kan skje i dette valget er at det kommer til å bli jevnt, og da kommer vi fort til å være tungen på vektskålen. Og det vi har sagt, er at hvis vi kommer oss over grensen, så vil vi snakke med Støre først og forhandle den veien fordi vi tenker: For det første så er FRP det største partiet på borgerlig side. Altså, det er de som på en måte setter premissene for valgkampen, og vi ser at Høyre har blitt gråere nå enn de var for et år siden. Sånn at de er mindre konstruktive.

Vi så det når vi forhandlet om klimameldingen nå, så var Høyre liksom det vanskeligste. FRP var jo ikke med i det hele tatt, men altså Høyre var mye vanskeligere enn Arbeiderpartiet faktisk. De har også gått i revers på noe oljepolitikk, naturpolitikk. Så er det sånn at de må ødelegge mere natur. Problemet med borgerlig side nå er at både Listhaug og ytre høyre er store i Europa, mens Trump holder på i USA. Så er det også utrolig viktig for oss å peke på fellesskapsløsningene. Og det kunne jo selvfølgelig Høyre gjort og, men når de, Venstre og KrF sier alle sammen at vi er "happy, så lenge det er borgerlig", så er ikke det så veldig attraktivt for oss. Vi har hatt en aktiv dialog med Arbeiderpartiet, selvfølgelig. Det at de sier at de ikke vil sitte i regjering med oss.

Det skjønner jeg at de sier, men de avviser ikke noe annen form for samarbeid, enten det er budsjettet eller den type ting, så det kan vi nok bli enige om hvis vi kommer i riktig posisjon. Og så tror jeg at det er kjøttvekten som bestemmer alt for mye av det i politikken. Så er det kjøttvekten. Arbeiderpartiet er veldig klar over det, og vi har samarbeidet godt med de i Oslo. Der var de veldig klar over at de ikke kunne styre uten oss. Det er jo den posisjonen vi ønsker å få, sånn at de faktisk må skjerpe seg i både den ene og andre politikken.

En annen fordel er at vi har andre partier som også er enig med oss i mye, som vi også kan bruke. Altså det blir en sterk front da mot et ganske lite proaktivt Arbeiderparti i en del sammenhenger. De er for grå. De er for usosiale, og det går for sakte. Men alt dette tror vi at det er mulig å få til. Med å komme oss over sperregrensen og få gode forhandlinger.

Eilif Finnseth

Du nevnte litt hvilken rolle man tar i ting. Du har pratet litt om hvordan man ser på verden og hvilken rolle Norge skal ta i det. Man opplever at det er store internasjonale kriser for tida, ikke sant? Du har Ukraina-krigen. Du har krigen på Gazastripen. Du har konflikter mellom India og Pakistan, i Kongo og Sudan.

Vi har en stor flyktningkrise. Det er veldig mye uro. Om MDG skulle bestemt mer, hvilken rolle er det Norge skulle tatt internasjonalt for? For husk at internasjonale kriser rammer jo marginaliserte grupper som funksjonshemmede i særlig stor grad.

Arild Hermstad

Ja, og produserer jo mange nye funksjonshemmede. Jeg var selv i Ukraina og så på en måte hvordan befolkningen der blir påvirket av å bo i krig og være i en krig. Det er mange soldater som kommer tilbake. Ja, så du må jo planlegge hele samfunnet på nytt igjen rett og slett. Fordi at du får så mange funksjonshemmede. Du har ikke noe valg. Du kan ikke ekskludere, ja. Men vi mener jo at vi burde gjort mye mer tidligere for å støtte Ukraina. Sånn at de faktisk har muligheten til å stanse det. Det handler om vår egen sikkerhet i et langtidsperspektiv.

Vi mener og at Norge må gjøre mye mer i forhold til Palestina. Vi burde solgt de aksjene i oljefondet for lenge siden. Vi burde hatt mye sterkere boikott av Israel og ikke vente så mye på at EU eller noen andre gjør det. Jeg føler at Norge som utenrikspolitisk aktør sitter og venter på hva EU finner på, eller blir med på noe hvis de andre blir med. Vi burde vært mye tydeligere på at vi står opp for våre verdier, og så trekke de andre med oss på den måten. Det ville vært utrolig viktig, og selvfølgelig også med alle de langsiktige krisene som er i oppseiling. Klima kommer til å skape enda flere flyktninger. Naturkrisen kommer til å gjøre det samme. Og det betyr at forebygging er alfa omega ,rett og slett for å skape en tryggere verden for oss alle. Så er det jo mulig.

Vi vet at disse krigene kommer til å ta slutt. Det er viktig å vise folk at det er mulig å løse det. Aat de ikke får ta med seg en sånn "Å nei, det nytter ikke å gjøre noe med verden. Den er så vanskelig". Og så oppå dette har vi da Trump som også er noe som preger europapolitikken. Vi får et sånn ytre høyre fremrykking, og det vi vet er at nå går de løs på innvandrere i USA. De går løs på transpersoner. Hva blir det neste, sant? Blir det skeive? Blir det jøder? Blir det muslimer? Blir det funksjonshemmede? Hvis vi bare sitter og tenker at dette her er ikke noe vi kan gjøre noe med, og er passive, så risikerer vi at verden går i revers og at den går i skikkelig feil retning. Da er det viktig å være tidlig og å være årvåken, eller være "woke" om du vil, da. Bare si at nå må vi faktisk være klar over hva som skjer. Og det som skjer i USA er jo veldig skremmende sant. For det kan jo fort være en skole for andre land, og vi har sett i Ungarn hva det betyr. Og det egentlig ytre høyre eller fascismen handler om, er jo å finne nye sårbare grupper som man hele tiden definerer som utgrupper som blant appellerer da til hvert enkelt sitt ego og som tenker at "hvis du får mer rettigheter så er dårlig for meg".

Sånn begynner man på en måte å bygge ned et demokrati, bygge ned en trygghet og frihet for folk. Det er jo det som står på spill som globalt med de krigene vi står oppi. Det er en slags ideologi som også Russland står for og Putin står for, som er en sånn forakt for de som er svake og for de som er annerledes. Det gjør også at jeg føler at vi står mye tryggere på venstresiden i politikken. Sånn som verdenssituasjonen ser ut akkurat nå. Og så vil det fortsatt være sånn at de grønne løsningene de kan kan man plukke fra begge sider. Men når du begynner å dra det for langt ut på høyresiden, så ja, går alt i feil retning.

Eilif Finnseth

Sissel spørsmål tenker jeg, før jeg skal la deg gå. Hvis en ung velger går til valgurnen 8. September, og har lyst til å stemme på et parti som fjerner barrierer for deltakelse, som prosjektet handler om. Ikke bare i demokratiet, men i alle samfunnsdelen for unge, voksne og eldre. De barrierene som treffer skaper jo større utenforskap. Hvorfor skal den personen som vil stemme for disse endringene vurdere å stemme Miljøpartiet de Grønne?

Arild Hermstad

Det er jo rett og slett fordi at vi er et parti basert på noen verdier. Det er mangfold. Det er inkludering, og det er å bygge et samfunn med rom for alle. Og selvfølgelig er vi opptatt av miljø. Det er også fordi at barn og unge som vokser opp i dag trenger å vokse opp i en klode hvor vi tar vare på klimaet. Hvor vi tar vare på naturen og at selve livsgrunnlaget vårt ikke trues. Og det vi vet er at hvis livsgrunnlaget vårt begynner å true, så vil det gå ut over de mest sårbare gruppene først. Det er jo den store ideologiske pakken du får med Miljøpartiet de Grønne. Så har vi veldig mange konkrete tiltak på hvordan vi kan inkludere flere unge, for eksempel med å tilby ungdomslønn, med å teste ut ulike ordninger, inkludere flere uføre i arbeidslivet. Bygge ned masse barrierer i samfunnet som stenger folk ute, så det er absolutt vel verdt å bruke stemmen på MDG. Også fordi at vi kan nå bli partiet som kommer over sperregrensen, og kan sørge for at vi unngår Sylvi Listhaug og får en oppgradert Støre versjon 2.0 eller 3.0 med skikkelig grønn politikk i samme slengen.

Eilif Finnseth

Okei. Tusen takk Arild og lykke til med valget.